

Gymnázium Detva

Súbor pracovných listov pre ZŠ a SŠ „Jedna NORMA pre všetkých nemusí byť vždy fér“

Detva 2016
Bartóková

Mgr. Anna

Úvod

Predkladaný metodický materiál obsahuje zbierku aktivít, ktorých obsahom sú autentické príbehy a situácie, upravené pre potreby vzdelávania.

Ich zámerom je usmerniť študentov, aby ku každému človeku pristupovali individuálne a korektne, pretože prejav každého je jedinečný, aj keď fungujú určité všeobecne platné zásady, podľa ktorých je možné identifikovať osobu a jej konanie, prípadne odhaliť skrytý problém.

Za najpríťažlivejšie považujeme zážitkové metódy učenia, spojené s hodnotovou reflexiou a nácvikom správania v prirodzenom prostredí, ako aj otvorenú, účinnú diskusiu.

Študenti v rovnocennej komunikácii analyzujú, napríklad výroky neprimeranej kritiky, prejavy agresie, alebo zneužitie „škatuľkovania“. Nie je primerané napdnúť, alebo hodnotiť druhého za niečo, ako sociálny status či handicap, ktoré sú jeho vlastnými silami nezmeniteľné.

Každý by si mal uvedomiť, že ak v určitých podmienkach vykoná skutok, ktorý je považovaný za dobrý a šľachetný, potom aj tí ľudia, ktorí nie sú oboznámení s podmienkami, v ktorých sa čin vykonal a vnímajú ho inak, mali by tento skutok pri poznaní konkrétnych podmienok hodnotiť identicky.

Takto získaný model správania, ktorý dieťa dokáže uplatňovať vo svojom každodennom živote a neustále ho posilňuje, sa môže perspektívne stať trvalou dispozíciou pre správny prístup k ľuďom, ako jedinečných bytostí.

Pracovný list číslo 1

Tajomné slová

Cieľ: Ujasniť si informovanosť a postoje študentov k pojmom rovnaký a férový prístup.

Trvanie: 35 minút

Úloha č.1

Rozptýlené slabiky vpisujte do jednotlivých reťazcov tak, aby ste objavili hľadané pojmy.

A/

Scrambled letters in hexagons: V, A, N, Ý, R, K, O.

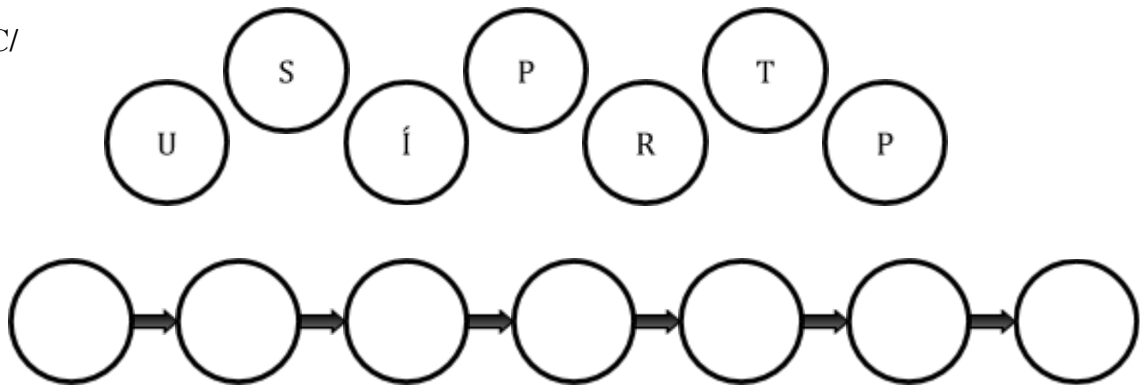
Chain of 7 empty hexagons connected by arrows.

B/

Scrambled letters in ovals: E, Ý, O, V, F, R.

Chain of 6 empty ovals connected by arrows.

C/

Úloha č.2

Po odhalení správnych pojmov sa pokúste konfrontačne vysvetliť zmysel týchto spojení a odhadnúť čo to predstavuje v praktickom živote.

.....
.....

Úloha č.3

Formulujte aspoň tri aspekty, ktoré by si mal človek osvojiť, aby dokázal zachovávať určité pravidlá hry a dávať „maximum“ z toho, čoho je schopný.

.....
.....

Úloha č.4

Ak by ste mali možnosť skoncipovať odbornú štúdiu, ktorá by podporila vedomú voľbu hodnôt a motivovala k ľudskosti, čo by bolo jej obsahom?

.....
.....

Myšlienka na záver:

„Poznať druhých je múdrosť. Poznať seba je najväčšia múdrosť. A najmocnejší je ten, kto premôže sám seba.“

(A. Camus)

Pracovný list číslo 2

Zranená istota

Cieľ: Chápať sociálnu dimenziu života a životných úloh.

Trvanie: 60 minút

Modelová situácia:

V 9.ročníku ZŠ sa žiaci musia rozhodnúť, akým smerom bude pokračovať ich život. Zo spektra stredných škôl zameraných na rôzne odbory je potrebné vyselektovať dve, ktoré by najlepšie vyhovovali schopnostiam žiaka. Nejde o jednoduchý krok a táto voľba bola náročná aj pre Lenku. Napokon sa rozhodla pre umeleckú školu, pretože mala nadanie na kreslenie a predpokladala, že štúdium bude hrou.

Po nástupe na strednú školu sa žiaci rozdelili do jednotlivých odborov a postupne spoznávali nových pedagógov i prostredie. Keď sa začal naplno vyučovací proces, predstava Lenky o škole hrou sa rozpadla, ako domček z karát. Spolužiaci z jej odboru boli prevažne už absolventi ZUŠ, a aj keď bola usilovná, nedarilo sa jej dobehnúť ich náskok.

Problémom bol aj rovnaký prístup ku všetkým študentom, hoci Lenka bola začiatočníčka. Jej práce boli hodnotené na rovnakej úrovni, ako práce spolužiakov. Paradoxne preto výsledkom bola vždy horšia známka o jeden, či dva stupne. Na

vyučovacom procese, kde sa venovali analýze súboru techník, druhom, praktikám umenia, to bolo pre ostatných opakovanie, ale pre Lenku nové informácie. Závratné tempo nestíhala a na vysvedčení mala trojky, čo bolo z jej pohľadu neprijateľné. Preto po ukončení polroka sa rozhodla pre iný typ školy, a to gymnázium. Aj keď musela robiť rozdielové skúšky, hravo ich zvládla. Pre Lenku bolo dôležité, že ku každému sa tu pristupovalo rovnocenne, každý mal možnosť učiť sa koľko chcel a podľa toho, boli všetci hodnotení. Nikto ju neporovnával s niekým, kto nemal záujem učiť sa, pretože ak bola naučená dostala dobrú známku, ak nie dostala horšiu a to bez ohľadu na známku jej spolužiakov.

Lenka pochopila, že každý je výnimočný, čo nás robím tým, kým sme. Každý má v sebe niečo, prečo môže byť dobrý, no pokiaľ mu to kvôli rovnakému prístupu nedovolíme odhaliť, nikdy sa neprejaví a svet bude nespravodlivý a jednotvárný.

Úloha č.1

Ako by ste postupovali, ak by ste sa ocitli v rovnakej životnej situácii?

.....
.....

Úloha č.2

Ktoré sociálne stimuly zanedbali pedagógovia?

.....
.....

Úloha č.3

Na základe akej reálnej skúsenosti stratila Lenka dôveru v systém vyučovania?

.....
.....

Úloha č.4

Pomohla Lenke „životná“ kríza objaviť svoju identitu, schopnosti i nedostatky a ukázať v čom je iná?

.....

.....

Myšlienka na záver:

„Ty a ja sme jedno. Nemôžem ti ublížiť bez toho, že by som nezranil aj seba.“

(Gándhi)

Pracovný list číslo 3

Adamko

Cieľ: Naučiť žiakov, že každý jedinec ako člen ľudskej spoločnosti si zaslúži ochranu a úctu, pretože je najvyššou hodnotou.

Trvanie: 60 minút

Modelová situácia:

Adamko pochádza zo skromnej rodiny, ktorá žije slušne a vytvára vhodné prostredie pre výchovu detí. Jeho rodičia však často chodia do dvoch zamestaní, aby si rodina zachovala štandardnú životnú úroveň. Na druhej strane, v ich blízkosti žijú rodiny, ktoré sú solventné a nemsuia „obracat' euro“ v ruke. Aj keď sa Adamkovi rodičia snažili, aby on a jeho sestra mali všetko, nie celkom sa to darilo.

Problém vznikol vtedy, keď na základnej škole, ktorú Adam navštevoval, začali jeho rovesníci porovnávať, kto má aké značkové oblečenie a koľko za to rodičia zaplatili.

Adamkova športová bunda a nohavice boli tiež primerané, ale dvakrát lacnejšie ako ich. Keďže deti napodobňujú model správania svojich rodičov, začali si postupne všímať, že Adam nie je taký, ako oni. Boli zvedaví, prečo aj on nemá drahé oblečenie. Neklamal a povedal, že jeho rodičia nemajú toľko peňazí. Po tomto vysvetlení sa zrazu z kamarátov stali len spolužiaci. Adamko ostal sám, odmietaný a znevažovaný. Dokonca ani pani učiteľka ho nechápala a dávala za pravdu jeho spolužiakom.

Keď Adam nenašiel podporu v škole, rozhodol sa zdôveriť staršej sestre. Pretože obidvaja boli vychovávaní tak, aby rešpektovali druhého a poznali limity spravodlivosti, sestra sa rozhodla situáciu riešiť. Spolužiakom svojho brata vysvetlila, že nie všetci si môžu všetko dovoliť a nie je dôležité, čo má kto oblečené, ale ako sa k nim správa. Od tej doby Adam chodil domov spokojný a dokonca niekoľkokrát si

doviedol jedného, či dvoch kamarátov domov, no najpodstatnejšie bolo, že už nebol „outsider“.

Rovnocennosť sa rovná šťastiu, pretože ak sa človek nestará len o seba, ale aj o druhých, pochopí že to, čo jemu chýba, môže častokrát objaviť u ľudí okolo seba.

Úloha č.1

Posúďte, či predkladaná aktivita pomôže žiakom rozvíjať emocionálne sebapoznávanie a reflexiu svojho prežívania a konania.

.....
.....

Úloha č.2

Ktoré argumenty najviac zavážili pri prijatí Adama do skupiny kamarátov?

.....
.....

Úloha č.3

Myslíte si, že je náročné akceptovať druhého so všetkými jeho vlastnosťami?

.....
.....

Úloha č.4

Súhlasíte s názorom, že úsilie ľudí o spravodlivosť má charakter nepretržitosti?

.....
.....

Myšlienka na záver:

„Kde nie je rovnosť, priateľstvo nemá trvanie.“

(Platon)

Pracovný list číslo 4

Rovnosť šancí

Cieľ: Ukázať, že v akejkol'vek životnej situácii by každý z nás mal byť spravodlivo a objektívne ohodnotený.

Trvanie: 45 minút

Modelová situácia:

Študent Peter spolu s partiou rovesníkov sa zabával na rozlúčkovej diskotéke, ktorú pre maturantov pripravili mladší spolužiaci v miestnom kultúrnom centre. Počas príjemného posedenia sa nie vlastnou vinou dostal do konfliktu so skupinou mladých ľudí z neďalekej obce, ktorí boli známymi výtržníkmi a práve mali chuť fyzicky na niekoho zaútočiť a vzbudiť pozornosť. To sa im aj podarilo, pretože Petra násilím zdvihli zo stoličky a začali s ním zápasiť. Tento exces rýchlo ukončil dohliadajúci príslušník SBS. Bezprávie páchané na Petrovi bolo eliminované a neprispôsobiví mladí ľudia museli opustiť slušnú spoločnosť študentov.

Po tomto nečakanom ataku sa dalo predpokladať, že Peter už bude nielen voči „susedom“ bdelejší. Poškodený Peter začal po prázdninách študovať na vysokej škole v krajskom meste a jeho spolužiakmi boli dvaja mladí ľudia z neďalekej obce. Títo nemali nič spoločné so svojimi rovesníkmi, ktorí spôsobili spoločenskú aj psychickú ujmu Petrovi pri nevinnej zábave. Aj napriek tomu sa stali objektom Petrovho „zaškatulkovania“, ku ktorému dospel na základe zlej životnej skúsenosti. Až neskôr si uvedomil, ako znevýhodnil ľudí, ktorí mu potom ochotne pomáhali pri štúdiu na vysokej škole.

Úloha č.1

Dokázal Peter prejavy fyzickej a verbálnej agresie adekvátne spracovať?

.....
.....

Úloha č.2

Bolo podľa vás spravodlivé, že spolužiaci, ktorých Peter odmietol akceptovať, mali pocit krivdy, lebo boli „diskriminovaní“ za niečo, čo nemohli ovplyvniť?

.....
.....

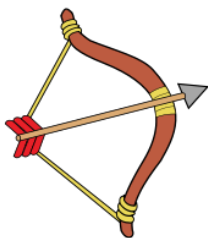
Úloha č.3

Pokúste sa vysvetliť, ako naše preferencie neustále ovplyvňujú slobodnú voľbu?

.....
.....

Úloha č.4

Ktoré fenomény pomohli preklenúť negatívnu skúsenosť Petra a dať šancu spolužiakom, ktorých nesprávne súdil?

Myšlienka na záver:

„Keď šíp minie cieľ, viní z toho strelec samého seba, a nie druhého človeka. Tak si počína i múdry človek.“

(Konfucius)

Pracovný list číslo 5

Dve strany mince

Cieľ: Rozvíjať vnímavosť voči iným ľuďom a podporovať prvky neformálnej spolupráce.

Trvanie: 45 minút

Modelová situácia:

V novom školskom roku prestúpila do našej triedy žiačka, ktorá študovala predtým na rovnakom type školy, kde nedosahovala najlepšie výsledky, za čo podľa nej boli „zodpovední“ učitelia.

Študentka žila v dysfunkčnej rodine, kde absentovala angažovanosť pri výchove detí. Kolektív triedy sa prirodzene začal búriť, pretože išlo o usilovných študentov, ktorí efektívne pracovali a vzájomne si pomáhali. Nechceli preto spolužiačku, ktorá okrem študijných problémov mala aj výchovné, v podobe zníženej známky zo správania.

Len s veľkým úsilím postupne žiaci prijali novú študentku ako súčasť triedy a začali jej pomáhať s adaptovaním sa v kolektíve. Dokonca sa sformovala skupinka „spravodlivých“ intelektuálov. Táto svoj voľný čas aj popoludní venovala spolužiačke a to doučovaním v tých predmetoch, kde výrazne zaostávala. Konečný efekt tejto spolupráce bol evidentný na polročnom vysvedčení, kde nová študentka mala v konečnom hodnotení takpovediac zázračnú formulku „prospela veľmi dobre“.

Rovnocenný prístup v novom kolektíve posunul žiačku zo začarovaného kruhu nízkeho sebavedomia k zodpovednosti, upevneniu sebadôvery a k akceptácii seba.

Úloha č.1

Ktoré atribúty motivovali študentov k zmene postoja a k prijatiu novej spolužiačky, ako rovnocennej?

.....
.....

Úloha č.2

Myslíte si, že ak je žiak „problémový“ môže to byť atribút jeho charakterových chýb, či nedostatku schopností?

.....
.....

Úloha č.3

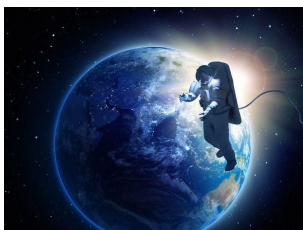
Uvažujte, či podanie pomocnej ruky zo strany spolužiakov, bude jeden z pilierov budúceho plnohodnotného života študentky?

.....
.....

Úloha č.4

Ako by ste vysvetlili fakt, že aj zo žiakov, ktorí sa často prejavujú „inak“ v dôsledku, napríklad problémov v škole, alebo súkromí sa môžu sformovať kreatívne a uznávané osobnosti?

.....
.....

Myšlienka na záver:

„Keď sa budete snažiť porozumieť celému vesmíru, nepochopíte nič. Keď sa pokúsite porozumieť sebe, pochopíte celý vesmír.“

(Budha)

Pracovný list číslo 6

Bezhraničná aktivita

Cieľ: Odstraňovať bloky, ktoré bránia objavovať riešenia aj handicapovaným ľuďom.

Trvanie: 60 minút

Modelová situácia:

Pred istým časom vyznamné medzinárodné združenie vyhlásilo súťaž pre stredné školy, so zameraním na antickú históriu. Prvotné informácie oslovili zvlášť záujemcov o dejiny staroveku, a preto sa do súťaže prihlásili. Keď prišli prvé písomné pokyny, bolo všetkým jasné, že učebnicové vedomosti sú len „zrnkom v piesku“.

Súťaž sa skladala z dvoch oddielov. Prvý celok tvorili otázky zamerané na hľadanie odpovedí, či riešenie náročných úloh, príbehov, krížoviek a obrazových príloh. Aj druhá časť si vyžadovala dokonalé intelektuálne a skúsenostné predpoklady, ale tiež cit pre detail. Finálnym produktom totiž mala byť replika ľubovoľného diela antickej architektúry. Trpezlivosť, kreativita a zmysluplne strávený voľný čas sa napokon vyplatili, pretože študenti sa umiestnili na víťaznej priečke.

V tomto projekte však boli ocenení aj študenti z internátnej školy pre postihnuté deti. Vytúženou odmenou pre obidve školy okrem vecných darčiekov, bola exkurzia do zahraničia. Primárnym cieľom bola prehliadka jedného z najväčších múzeí starovekého umenia.

Počas objavovania skvostov antického sveta, zdravotne znevýhodnení študenti boli mierne dezorientovaní a odkázaní len na strohé informácie od svojich pedagógov, ktorí popisovali artefakty na základe textu pod predmetom a tak vytvárali ich „obrazy“.

Záverečná časť dňa bola venovaná zábavným aktivitám na základe výberu a vhodnosti pre všetky deti.

Úloha č.1

Uvažujte, či hodnotu námahy, naplnila kvalita ohodnotenia rovnocenne pre všetky víťazné tímy?

.....
.....

Úloha č.2

Navrhните riešenie, ktoré by bolo vyhovujúce pre postihnuté deti a pokrylo by ich potreby.

.....
.....

Úloha č.3

Môže sa neadekvátny zážitok stať bariérou v prehľbovaní dôvery a iniciatívy mladých ľudí vo vzťahu k sociálnemu prostrediu?

.....
.....

Myšlienka na záver:

„Len ak bude mať človek blízko k iným ľuďom, priblíži sa sám k sebe.“

(Becher)

Pracovný list číslo 7

Ľudské a mravné hodnoty náboženstva

Cieľ: Uvedomiť si dôležitosť tolerancie a rešpektovania ľudí s odlišným názorom.

Trvanie: 45 minút

Modelová situácia:

Do malebného a rázovitého kraja Slovenska pod Tatrami sa prisťahovala rodina z pohraničného mestečka na Ukrajine. Otec rodiny získal post šéfa prosperujúcej firmy. Deti nastúpili do nových školských kolektívov. Preukázali dobré lingvistické schopnosti, pretože mali za sebou kvalitnú jazykovú prípravu. Problematickejšou sa stala skôr oblasť vierovyznania, lebo rodina patrí k ortodoxnej cirkvi.

Pri výbere voliteľných predmetov Etická a Náboženská výchova sa pochopiteľne deti začlenili do kolektívu žiakov s náboženskou vierou, hoci cítili rozdiely v dôraze na „ich“ vieru.

V tomto zmysle preto najdôležitejším hľadiskom bolo pripraviť priaznivé podmienky na prekonanie možných napätí medzi žiakmi, formou vzájomného zblížovania veriacich.

Katechét v normách rovnocenného prístupu zvolil kreatívnu formu vyučovacích hodín, ktorých cieľom bolo vzbudiť záujem o náboženstvo komplexne.

Prvým krokom bolo posúdenie vybraných textov dejinných udalostí, vysvetľujúcich identické historické a kultúrne skutočnosti. Následne do vyučovacieho procesu boli zakomponované staroveké spevy, gregoriánske chorály či životopisy svätcov. Podstatnou súčasťou jednotného postupu v odlišných duchovných smeroch sa stali aj výroky známych scholastických učencov a cirkevných autorít.

Pozoruhodným aktivizujúcim prvkom bola príprava scény na kompozíciu, ktorej sa podieľali všetci študenti. Krátku epizódu z dejín kresťanstva predviedli starou hereckou technikou „štronzo“.

Úloha č.1

Ktoré paralelné fenomény reprezentujú príslušníkov jednotlivých kresťanských náboženských vierovyznaní?

.....

.....

Úloha č.2

Aké pozitívne hodnoty môžu objaviť veriaci u ľudí, ktorým nie je spiritualita vlastná?

.....

.....

Úloha č.3

Ktorými historickými javmi bol fixovaný veľký rozkol vierouky rímskokatolíckej cirkvi?

.....

.....

Úloha č.4

Dokážete pochopiť a prijať druhého, ktorý má iný názor tak, aby sa nikto z vás necítil znevýhodnení?

.....

.....

Myšlienka na záver:

„Boha netreba na to, aby stvoril vinu a trest. Na to stačia naši blížni za pomoci nás samých.“

(Camus)

Pracovný list číslo 8

Prijatie dieťaťa

Cieľ: Rozvinúť a posilňovať skutočné princípy „mravnosti“.

Trvanie: 40 minút

Modelová situácia:

Deti, ktorým sa rodičia menej venujú, alebo ktoré majú dojem, že v porovnaní so súrodencami sa im dostáva menej pozornosti, často aj výčitky pociťujú ako náklonnosť.

Romana je taktné, dobrosrdečné dievčatko, ale ponorené do svojho vnútorného sveta. Úsporne komunikuje v škole i v domácom prostredí. Impulzom k danej skutočnosti bol rozvod rodičov a prijatie otčima, ako nového člena rodiny, s čím sa Romana ťažko vyrovnávala. Ďalším kamienkom do mozaiky jej utrpenia bolo narodenie bračeka Olivera, ako vytúženého syna obidvoch rodičov. Pre rodičov to bola nová dimenzia ich života, v ktorej sa nepočítalo so staršou dcérou.

Popri zvládaní školských povinností, pomáhala Romana s domácimi prácami a dokonca aj pri starostlivosti o bračeka. Prestala navštevovať jej obľúbený krúžok spoločenského tanca a s kamarátkami sa stretávala tiež len sporadicky.

Aj napriek tejto veľkej snahe nezískala pozornosť ani náklonnosť rodičov. Nedostatok prejavov vďaky a uznania v Romane nakoniec vyvolali skôr pocity úzkosti, apatie, ako radosť a uspokojenie z jej pozitívnych snáh, ktoré zostávali nepovšimnuté.

Úloha č.1

Ako by ste pomohli Romane emocionálne a aj racionálne relevantnú skutočnosť riešiť tak, aby zmenila úsudok svojich rodičov?

.....
.....

Úloha č.2

Postačí dieťaťu láska rodičov, bez pozitívnych podnetov a usmernenia k schopnosti podrobiť sa akýmkoľvek obmedzeniam alebo pravidlám hry?

.....

.....

Úloha č.3

Aký postup by mala Romana zvoliť, aby dokázala posilňovať vlastné žiadúce správanie a čo jej môžu priniesť nové stimuly?

.....

.....

Úloha č.4

Uvažujte, aký model rodiny si v budúcnosti bude chcieť vybudovať Romana?

.....

.....

Myšlienka na záver:

„Každý človek, nech už je to cisár, alebo žobrák sa má predovšetkým starať o svoje zdokonalenie, lebo iba sebazdokonalenie prináša blaho bez rozdielu všetkým.“

(Konfucius)

Pracovný list číslo 9

Zlaté pravidlo ľudského správania

Cieľ: Snažiť sa asertívne presvedčiť žiakov o správnosti tohto argumentu.

Trvanie: 45 minút

Úloha č.1

Dešifrujte záhadné slová a následne z nich vytvorte vetu.

A/ ROBENME

B/ IMNÝ

C/ OT

D/ OČ

E/ CECHEMNE

F/ BYA

G/ NOI

H/ IBOILR

I/ ÁMN

Úloha č.2

Uvažujte o skutočnostiach, ktoré determinovali zrod tejto zásady?

.....
.....

Úloha č.3

Môže si každý robiť len to, čo mu vyhovuje, alebo je dôležité brať ohľad aj na druhého a dodržiavať stanovené pravidla?

.....
.....

Úloha č.4

Myslíte si, že korektnosť a dobro sú limitované množstvom a ak ich rozdáme, zostaneme „vyprázdnení“?

.....
.....

Úloha č.5

Na konkrétnych príkladoch opíšte, ako sa dodržiavajú ľudské práva v našej spoločnosti a vo svete? Aké iniciatívy v tomto smere môžu vyvinúť mladí ľudia?

.....
.....

Myšlienka na záver:

Napĺňajme tri príkazy práva – čestne žiť, inému neškodiť a každému dať, čo mu patrí!

Pracovný list číslo 10

In vino veritas

Ciel': Formovať osobnosť, ktorá je slobodná a dokáže bez obmedzovania druhých chrániť svoje ľudské práva a záujmy.

Trvanie: 45 minút

Modelová situácia:

Mladí ľudia často pociťujú osamelosť, hľadajú poradcov a priateľov vo svojom blízkom prostredí. Nie vždy však nachádzajú tých dôveryhodných a pomáhajúcich.

Aj Lukáš chcel preto niekam „patrit“ a zaradiť sa do skupiny rovesníkov. Všetci súhlasili a hneď ho aj oboznámili so zvykmi, jazykom a rituálmi partie. Ak sa mal stať právoplatným členom, musel splniť skúšku „zdatnosti“, ktorej zodpovedalo požitie stanoveného množstva alkoholu a krádež cigariet v obchode. Pochopiteľne, že pri krádeži Lukáša odhalil kamerový systém a jeho čin bol riešený v priestupkovom konaní. Svoj skutok veľmi ľutoval a k partii sa už nevrátil. Onedlho objavil iný zmysel svojich voľnočasových aktivít, a to atraktívnu Nikolu. Začali sa stretávať a postupne sa do seba zaľúbili. Keď to Nikola oznámila svojim rodičom, začali rezolútne protestovať. Hanlivo, nemilosrdne súdili Lukáša za jedinú nerozvážnosť, ktorá ako sa ukázalo bola ťažko zmazateľnou stigmu a ohrozila jeho dobrú povesť.

Od tohto okamihu dochádzalo medzi dcérou a rodičmi k ustavičným konfliktom a „vypočúvaniam“. Do tejto už neznesiteľnej atmosféry zasiahla babka, ktorá s nadhľadom hodnotila mladícku nerozvážnosť. S vnučkou si veľmi dobre rozumela a preto chcela dať Lukášovi aj ich láske šancu. V deň oslavy svojho životného jubilea

pozvala na spoločný obed všetkých aktérov tohto absurdného nepochopenia. Konečne tu bol priestor na komunikáciu a dôstojné prijatie Lukáša do rodiny.

Úloha č.1

Zdôvodnite, či sa pre Lukáša jeho neuvážené konanie stalo príležitosťou, aby sa niečo naučil, aby urobil ďalší krok k väčšej zodpovednosti?

.....
.....

Úloha č.2

Akého omylu sa dopustili rodičia Nikoly pri posudzovaní „kvality“ skutku?

.....
.....

Úloha č.3

Kto sa zachoval najférovejšie v tejto takmer beznádejnej situácii?

.....
.....

Úloha č.4

Pomohla vám táto aktivita, aby ste lepšie pochopili druhých?

.....
.....

Myšlienka na záver:

„Čo počujem to zabudnem, čo vidím to si pamätám, čo si vyskúšam tomu rozumiem.“

(Konfucius)

Pracovný list číslo 11

Špirála života

Cieľ: Upevňovať spoluprácu v kolektíve a taktnosť vo verbálnom i emocionálnom vyjadrovaní. Uvedomiť si hodnotu rovnocennosti.

Trvanie: 60 minút

Úloha č.1

Nájdite v tejto vete dvanásť výrazov, ktoré budú kľúčové vo vašom ľubovoľnom príbehu zo skutočného života s akcentom na férový prístup.

Úloha č.2

S ktorou osobou z reálneho prostredia by ste chceli urobiť rozhovor a akú otázku jej položíte v rámci našej zvolenej témy.

.....

.....

Úloha č.3

Ocitli ste sa už v situácii, že v kolektíve spolužiakov ste boli na periférii ich záujmu, v role „nováčika“?

.....
.....

Úloha č.4

Myslíte si, že súbor ľudských práv je promptne upravovaný v zmysle aktuálnych novovznikajúcich potrieb detí?

.....
.....

Myšlienka na záver:

„Nikdy nie je príliš neskoro, aby sme sa vzdali svojich predsudkov.“

(H.D.Thoreau)

Pracovný list číslo 12

Andrejova „žaloba“

Cieľ: Pochopiť príčiny agresívnych prejavov mladých ľudí, ktorí skĺzli z cesty prijateľného správania.

Trvanie: 45 minút

Modelová situácia:

Rodičia Mareka, ktorí bývali v našom obvode boli úspešní podnikatelia vo viacerých sférach činnosti. Keďže Marek bol jediné dieťa, ponúkli privátny synovi ich spolupracovníka, ktorý mal nastúpiť do rovnakej strednej školy. Andrej sa potešil, pretože dochádzanie z odľahlého kraja si len ťažko dokázal predstaviť. Po nastáňovaní do novej rodiny sa však ukázalo, že všetko je inak. Marek bol rozmaznaný, egoistický a aj fyzicky zdatnejší, ako Andrej. On preto určoval pravidlá a pri každej príležitosti dal pocítiť Andrejovi, kto je pánom situácie. Marek ho vydieral, nútil k domácim prácam a k plneniu jeho školských úloh, pretože Andrej bol výborný študent.

Všetky príkazy presne plnil, lebo sa obával dôsledkov v podobe bitky, ktorá mala nasledovať v prípade revolty. Andrej sa nikomu nezdôveril, lebo sa cítil bezbranný a menejcenný.

Pred koncom školského roka musel Andrej opäť pomôcť Marekovi pri plnení jeho študijných povinností. Zámerom úlohy bolo spracovať filozofickú esej s ľubovoľnou problematikou. Andrej vypracoval excelentný projekt na tému „Sloboda, ako poznaná nevyhnutnosť.“ Vedel, že Marek sa o obsah nebude zaujímať a preto využil túto možnosť k osobnej a otvorenej spovedi.

Za svoje skutky i nedostatočný prospech bol Marek vylúčený zo štúdia a Andrej konečne mohol žiť dôstojne, bez osočovania, ako plnohodnotný človek, ktorý sa riadi vlastnou slobodnou vôľou.

Úloha č.1

Ohrozila malá angažovanosť rodičov vo výchove syna jeho osobnostný vývin a mravný úsudok?

.....
.....

Úloha č.2

Ako by ste riešili situáciu vy, keby ste boli konfrontovaní s násilným správaním?

.....
.....

Úloha č.3

Ste presvedčení o tom, že striktný verdikt školy, bol rovnaký a rovnocenný pre obidvoch študentov?

.....
.....

Úloha č.4

Zamyslite sa, čo je vhodnejšie robiť pri konflikte dvoch povinností, či upozorniť na bezprávie a riskovať nepríjemnosti alebo mlčať?

.....
.....

Myšlienka na záver:

„Ludia nie sú si rovni, ale my sa môžeme rozhodnúť bojovať za rovnosť.“

(K.R.Popper)

Správne riešenia

Pracovný list č.1

- A/ ROVNAKÝ
- B/ ROVNOCENNÝ
- C/ PRÍSTUP

Pracovný list č.2

- A/ NEROBME
- B/ INÝM
- C/ TO
- D/ ČO
- E/ NEHCEME
- F/ ABY
- G/ ONI
- H/ ROBILI
- I/ NÁM

Pracovný list č.11

ROZUM, VÔĽA, DÔSTOJNOSŤ, KRIVDA, TOLERANCIA, ÚSUDOK,
ROZLIŠOVANIE, ZÚFALSTVO, SKUTOK, JEDINEČNOSŤ, LÁSKA, POTREBA